

สภามการจัดการเรียนการสอนคนตรีไทย

ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

นางสาว ทศไธย อายุเจริญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-114-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

018236

I 16221039

STATE OF THAI CLASSICAL MUSIC INSTRUCTION
MANAGEMENT IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE OFFICE OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION COMMISSION

Miss Tussanai Aryucharoen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-114-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวทัศนัย อายุเจริญ

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุธาสาร

รองศาสตราจารย์ อรวรรณ บรรจงศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

พร วิภา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อ.ไพ สจฺริตกุล
.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ อำไพ สจฺริตกุล)

บ.ค.อ. สุธาสาร
.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุธาสาร)

อ.อรวรรณ บรรจงศิลป์
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ อรวรรณ บรรจงศิลป์)

ดร. ณรงค์ สุธาจิตต์
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ สุธาจิตต์)

ทัศนีย์ อายุเจริญ : สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (STATE OF THAI CLASSICAL MUSIC INSTRUCTION
MANAGEMENT IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ประคอง ลูทธิสาร,
รศ.อรรชพร บรรจงศิลป์, 223 หน้า. ISBN 974-581-114-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย
ในต้นฉบับเป้าหมาย นโยบาย การส่งเสริมและสนับสนุนของผู้บริหาร การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
ของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารส่วนใหญ่มีการกำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยเป็นพิเศษ
คือมุ่งให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะทางดนตรีและมีเจตคติที่ดีต่อดนตรีไทย โดยจัดครูเข้าสอนตามความสามารถ
และประสบการณ์ทางดนตรีไทยของครู ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนมีการแสดงผลงานทางดนตรีไทย
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า ครูที่สอนดนตรีไทยในเวลาเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านการ
เตรียมการสอน จัดสอนโดยการสาธิตและการฝึกปฏิบัติ สื่อการสอนที่ใช้มากที่สุดคือ เครื่องบันทึกเสียง และ
ประเมินผล โดยให้นักเรียนปฏิบัติจริง เป็นกลุ่ม ส่วนครูที่สอนนอกเวลาเรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนเป็นรายบุคคล
และมีการตั้ง เกณฑ์ประเมินผลการเรียนเครื่องดนตรีไทย
3. สิ่งที่ผู้บริหารและครูเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด
คือ การขาดครูที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีไทยโดยเฉพาะ ขาดแคลนเครื่องดนตรีไทย และ
งบประมาณสนับสนุน
4. นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอน
ดนตรีไทยของครู ในระดับมากทุกประสบการณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม @.....-V.....

C041139 : MAJOR ELEMENTARY EDUCATION

KEY WORD : STATE/THAI CLASSICAL MUSIC/BNAGKOK PRIMARY EDUCATION COMMISSION

TUSSANAI ARYUCHAROEN : STATE OF THAI CLASSICAL MUSIC INSTRUCTION
MANAGEMENT IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF BANGKOK PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.
PRAKONG SUTHASARN., ASSO.PROF. ORAWAN BANCHONGSILPA, 223 PP.
ISBN 974-581-114-9

The purpose of this research was to study the state and problems of Thai Classical Music Instruction Management concern with goals, policies, administrator's suporting, teaching preparation, instructional activities, teaching aids, classroom climate and learning evaluation in primary schools under the jurisdiction of the Office of Bangkok Primary Education Commission.

The findings were as follows :

1. Most administrators identified aims of Thai Classical Music Instruction to enhance students 'abilities on knowledge, skills and attitude toward Thai Classical Music by organizing teachers for instruction according to their knowledge and experiences in this area as well as promoting students' performance in Thai Classical Music. 2. Most teachers who taught in school time stated the importance of teaching preparation, teaching by demonstration and student practicing. Tape recorder was mostly used as teaching aids and evaluation by group practice. Out of school time teachers prefered teaching individually and set critirion of students' abilities. 3. Most important problems that the administrators and teachers found were the lack of : qualified Thai Classical Music teachers, instruments and budget. 4. Most students satisfied with the experiences of Thai Classical Music they recieved in all aspects.

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
Oran - Ussongol

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประคอง สุทธสาร รองศาสตราจารย์ อรรถพร บรรจงศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องด้วยดีตลอดมา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล ประธานกรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ สุทธิจิตต์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนเป็นเครื่องมือที่มีความ สมบูรณ์ขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์เหมวดี กาญจนสกุล อาจารย์นิตยา จรุงผลจิติ อาจารย์พรรณี ล้วนดี อาจารย์คำพันธ์ กำมุขโช และอาจารย์จรรยา บุญมีประเสริฐ ที่ได้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบคุณอาจารย์ สุวณิศวรรี สอนชุ่มเสียง ครูและนักเรียนโรงเรียนเอกประสิทธิ์ ศึกษา เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้ทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณท่านผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษากรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณอาจารย์บุญมี วงศ์ษา อาจารย์ใหญ่ และคณะครูโรงเรียนบ้านท่าโพธิ์ (พินิจคำประชาสรรค์) ที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณสุรียา โก้นิมาศ ที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณนี้ ๆ น้อง ๆ และขอกราบระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้สืบทอด สร้างชีวิต ผู้ให้การศึกษ ผู้ให้การสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง และให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา หากมีคุณประโยชน์ที่พึงได้จากวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และพระคุณของครูบาอาจารย์ทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1 คุณค่าของดนตรีไทยต่อสังคม.....	10
2 ประวัติความเป็นมาของดนตรีไทยโดยสังเขป.....	10
3 ดนตรีไทยยุคปัจจุบัน.....	11
4 การสอนดนตรีไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521	14
5 ปัญหาที่เกี่ยวกับดนตรีไทยระดับประถมศึกษา.....	15
6 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอน.....	18
7 การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย.....	22

สารบัญ

บทที่	หน้า
7.1 การเตรียมการสอน.....	23
7.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคนตรีไทย.....	24
7.3 การใช้สื่อการสอน.....	33
7.4 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน.....	36
7.5 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน.....	39
8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	123
สรุปผลการวิจัย.....	125
อภิปรายผลการวิจัย.....	127
ข้อสังเกตจากการวิจัย.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	134
รายการอ้างอิง.....	142
ภาคผนวก.....	143
ประวัติผู้เขียน.....	223

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	การดำเนินโครงการส่งเสริมเพลงไทยและการเล่นดนตรีไทยขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2530-2535.....	20
2	จำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร แยกตามเขตปกครอง และโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร.....	48
3	จำนวนผู้บริหาร ครูที่สอนดนตรีไทยในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	58
4	ความถี่และค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่เรียนดนตรีไทยในเวลาเรียน และนอกเวลาเรียน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว.....	62
5	จำนวนของผู้บริหารจำแนกตามการกำหนดเป้าหมายนโยบายการจัด การเรียนการสอนดนตรีไทย.....	64
6	จำนวนของผู้บริหารจำแนกตามการส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การเรียนการสอนดนตรีไทย..	68
7	จำนวนครูจำแนกการตามเตรียมการสอน.....	74
8	จำนวนครูจำแนกตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	76
9	จำนวนครูจำแนกตามการใช้สื่อการสอน.....	81
10	จำนวนครูจำแนกตามการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน.....	84
11	จำนวนครูจำแนกตามการวัดและประเมินผล.....	86
12	จำนวนครูจำแนกตามการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยนอกเวลาเรียน.....	88
13	จำนวนผู้บริหารจำแนกตามปัญหาในการดำเนินการตามเป้าหมาย นโยบาย การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย.....	92
14	จำนวนผู้บริหารจำแนกตามปัญหาในด้านการส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	จำนวนครูจำแนกตามปัญหาด้านการเรียนการสอนของครุคณตรีไทย ในเวลาเรียน.....96
16	จำนวนครูจำแนกตามปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณตรีไทย.....97
17	จำนวนครูจำแนกตามปัญหาด้านการใช้สื่อการสอน.....98
18	จำนวนครูจำแนกตามปัญหาด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน.....99
19	จำนวนครูจำแนกตามปัญหาด้านการวัดและประเมินผล.....100
20	ค่าความถี่และค่าร้อยละของประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากการเตรียม การสอนของครู.....105
21	ค่าความถี่และค่าร้อยละของประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของครู.....107
22	ค่าความถี่และค่าร้อยละของประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากการใช้สื่อ การสอนของครู.....109
23	ค่าความถี่และค่าร้อยละของประสบการณ์ที่ได้รับจากการจัดบรรยากาศใน ชั้นเรียน.....110
24	ค่าความถี่และค่าร้อยละของประสบการณ์ที่ได้รับจากการวัดและประเมินผล.....112
25	ค่าความถี่และค่าร้อยละของประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากการเรียน คณตรีไทยนอกเวลาเรียน.....113
26	ค่าความถี่และค่าร้อยละของความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน.....118
27	ค่าความถี่และค่าร้อยละของความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน คณตรีไทยนอกเวลาเรียน..120